

HET BIJBELSE KERNWOORD EENZAAM(HEID)

I. HET OUDE TESTAMENT

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse Concordantie (6^e herz.dr.). Tevens zijn enkele tekstgegevens toegevoegd uit E-sword/ ISBE, sub voce desolate.

I.A.a De Hebreeuwse woorden

Het Hebreeuwse woord **עָזַב** = verlaten, troosteloos, eenzaam (Eng. desolate) komt veelvuldig in het OT voor (incl.afleidingen). Maar er zijn ook andere minder vaak voorkomende Hebreeuwse woorden met een navenante inhoud.

I.A.b Tekstgegevens volgens Trommius + ISBE (E-sword)

- Alzo bleef Tamar en was eenzaam in het huis van haar broeder Absalom (2 Sam. 13:20)
- Diezelfde nacht was zij eenzaam (Job 3:7)
- De vergadering der huichelaren wordt eenzaam (Job 15:34)
- Die door gebrek en honger eenzaam waren (Job 30:3)
- Red mijn eenzame van het geweld des honds (Ps. 22:21)
- Want ik ben eenzaam en ellendig (Ps. 25:16)
- Mijn eenzame van de jonge leeuwen (Ps. 35:17)
- Die de eenzame zet in een huisgezin (Ps. 68:7)
- Als een eenzame mus op het dak (Ps. 102:8)
- Hij legt mij in duisternissen, als degenen die overlang dood zijn (Ps.143:3)
- Er is geen eenzame in zijn samenkomst (Jes. 14:31)
- Want de vaste stad zal eenzaam worden (Jes. 27:10)
- In uw woeste en uw eenzame plaatsen (Jes.49:19)
- Aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was (Jes. 49:21)
- Uw steden zullen verwoest worden, dat er niemand in woont (Jer.4:7)
- Want de kinderen der eenzame zijn meer...(Jes.54:1)
- Hoe zit de stad zo eenzaam (Klaagl. 1:1)
- Hij zitte eenzaam en zwijge stil (Klaagl.3:28)
- Opdat uw altaren eenzaam zijn (Ezech. 6:6)
- De verwoeste en eenzame plaatsen (Ez.36:4, 10, 33vv) (belofte van herstel)
- De eenzame en de verwoeste en verstoorde steden zijn vast en bewoond (Ezech.36:35) (idem)
- Zullen de eenzame steden vol zijn van mensenkudden (Ezech.36:38)
 - Het Hebr. woord voor het zelfstandig naamwoord eenzaamheid komt voor in Jer. 44:6; Ez. 23:33; 29:19; 35:4.
 - In Zef.3:6 spreekt God tot Israël van Zijn komende oordelen en wat Hij in het verleden voor dit volk deed: de heidenen uitgeroeid,;..hun straten eenzaam

gemaakt, dat niemand daar doorgaat; hun steden verstoord, zodat er niemand is, dat er geen inwoner is.

I.A.c. Betekenissen van de tekstgegevens

Verscheiden betekenisnuances kunnen worden onderscheiden:

- a) Alleen gelaten, verlaten, wanhopig. Zo in Ps. 25:16.
- b) woest/ dor gelaten; beroofd van inwoners (Jer. 4:7)
- c) troosteloos, aangevochten, geteisterd (Ps. 143:3)
- d) dor, onvruchtbaar, zonder kinderen (Jes. 49:21)

I.A.d Samenvatting en toepassing (korte uitleg van enkele opgesomde teksten)

1. Van Thamar, de zuster van Absalom lezen we in 2 Sam.13:20, dat zij, nadat ze door haar halfbroer Amnon verkracht was, eenzaam in het huis van Absalom woonde. Eenzaam wil zeggen: alleen gelaten en aangevochten. Zij is het toonbeeld van een vrouw die verkracht is en naar wie voorlopig niemand omziet. Van hoe velen in onze moderne maatschappij in zulke omstandigheden zal dat ook niet gelden?

2. Er zijn bepaald ook andere oorzaken van eenzaamheid. In de psalmen spreekt een dichter soms over zichzelf als een eenzame en ellendige: een door zijn vijandige omgeving verstotene. Zo in Ps. 22:21; 25:16; 35:17; 102:8. In het laatst genoemd tekstvers noemt de dichter zich: een eenzame mus op het dak. In Ps.143:3 zegt David, dat de vijand (Saul?) hem in duisternissen legt als degenen die overlang dood zijn.¹ Ook is er bij een dichter het besef van godverlatenheid en dat door eigen schuld. Is dat niet het toppunt van eenzaamheid: geen helper, geen Redder in nood. Gods kind kan vreselijk onder dit gevoel van eenzaamheid lijden.

3. Als God een/ Zijn volk oordeelt, wordt het land/ de stad (Jeruzalem)/ de samenleving een en al woestheid; niet te bewonen. Jes. 27:10; 49:19, 21; Jer. 4:7; Klaagl.1:1. Vgl. ook Job 30:3. In het OT is de woestijn de specifieke plaats van woestheid en dorheid, het toonbeeld van eenzaamheid. Als een vrouw die van kinderen beroofd is. Naast de weduwe is in het OT ook de kinderloze vrouw het symbool van eenzaamheid. Geen kinderen = geen verwachting van te zullen delen in de Messiaanse toekomst. Wij spreken in onze tijd nog al eens over woestijnervaringen. Eenzaamheid; niemand met wie ik lief en leed kan delen; niemand om op te bouwen en vertrouwelijk mee om te gaan.

4. Maar als de Heere het lot van Zijn volk keert en het genade bewijst (in de komende heilstijd), worden de verwoeste en eenzame plaatsen weer bewoond, vol van mensenkudden. Jes. 49:19; 54:1; Ez. 36:4, 10, 33; 35. Zelfs kan een profeet zeggen: Dit land, dat verwoest was, is als de hof

¹ M.Henri (in E-sword bij Jes.143:3) schrijft: He has forced me to *dwell in darkness*, not only in dark caves, but in dark thoughts and apprehensions, in the clouds of melancholy, *as helpless and hopeless as those that have been long dead*. Lord, let me find mercy with thee, for I find no mercy with men. They condemn me; but, Lord, do not thou condemn me. Am not I an object of thy compassion, fit to be appeared for; and is not my enemy an object of thy displeasure, fit to be appeared against?"

van Eden geworden...Vooral Jes. 54:1 biedt een heerlijk heilsperspectief. De van kinderen beroofde/ eenzame brengt een menigte van kinderen voort. God zet eenzamen in een huisgezin (Ps. 68:7).

Het beloofde land, jarenlang door de Babyloniërs bezet gehouden, komt terug in het bezit van zijn wettige eigenaars. Jeruzalem zal als Sara zijn: eerst onvruchtbaar, nu kinderrijk (vgl. Jes. 41:1-3). Geen wonder, dat de tekst van Jes. 54:1 Paulus in de gedachten komt, als hij in Gal.4:27 schrijft over het Jeruzalem dat boven is, de moeder van een menigte van gelovigen uit het Jodendom en uit de volkerenwereld. Gezegend de mens – u en ik – die zich als een beloftekind deelgenoot mag weten van dat grote heil: genade voor de grootsten van de zondaren.

5. Intussen moeten al Gods kinderen het onder Gods slaande hand, in velerhande beproevingen leren om stil te zitten en te zwijgen, omdat God het hen opgelegd heeft. Laat hen hun mond in het stof steken, zeggende: Misschien is er verwachting (Klaagl. 3:28).

II. HET NIEUWE TESTAMENT

II.A. Het Griekse woord voor eenzaam is *ερημος* en heeft in het NT de volgende betekenissen:a) verlaten, eenzaam (woestijn); b) door anderen verlaten, in de steek gelaten; c) verstoken, beroofd van..(iemand)

II. A.a Tekstgegevens (volgens Trommius) + ISBE (E-sword)

- Ziet, Uw huis wordt u woest gelaten (Matth.23:38; Luk.13:35)
- Zijn woonplaats worde woest, en er is niemand die in dezelve wone (Hand.1:20a); citaat Ps.69:26
- Want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan dergene die de man heeft (Gal.4:27). Citaat Jes. 54:1.
- Die nu waarlijk weduwe is, en alleen gelaten, die hoopt op God, en blijft in smekingen en gebeden, nacht en dag (1 Tim. 5:5); Gr. memonoonè = alleen gelaten.
- De tien hoornen op het beest zullen de hoer haten, en zullen haar woest maken (= verwoesten), en naakt, en zij zullen haar vlees eten en zullen haar met vuur verbranden (Openb.17:16). Gr. èrèmoonè = verwoesten.

II.A.b. Samenvatting en toepassing (korte uitleg van enkele opgesomde teksten)

1.Een en andermaal lezen we in de Evangeliën, dat Jezus met Zijn discipelen alleen naar een woeste plaats gaan (Decapolis). Eenzaamheid/ stilte, door Hem bemind en soms ook gebruikt om te bidden; Mark. 1:35, 45. In de woestijn had Jezus voor Zijn vertoning aan Israël Zijn training gekregen om Messias Israëls te zijn. Vgl. Luk. 1:20. Eenzaam, met God gemeenzaam. Is dat niet ook voor ons ook ter navolging? Naar eenzame plaatsen (zoals in Israël) moeten wij in onze westerse wereld met al zijn drukte en kabaal goed zoeken. Maar wie het heimwee kent naar de God van alle genade, weet zulke plekken wel te vinden.

Ook later, als Jezus wilde bidden en de schare onderwijzen vertrok Hij vaak naar een woeste plaats. Dan zei Hij: Komt gijlieden in een woeste plaats hier alleen, en rust een weinig...(Mark.

6:31). De Goede Herder jaagt Zijn kudde niet rusteloos voort. Ook in onze tijd niet. Elke dag minstens 1 uur stille tijd is ook voor ons aanbevelenswaardig.

Veel stilte en rust vond Jezus echter ook op eenzame plaatsen niet. Een grote schare volgde Hem te voet en Hij was dan over hen innerlijk met ontferming bewogen. Hij voedde hen (5000 mannen) met brood en vis. Zie Matth. 14:13, 15; Mark. 6:31, 32,35 (vgl. Luk.4:42; 9:10, 12). Zo kon de Heere in stille woestijnen Zijn grote Messiaanse daden kwijt, ook aan ons.

2. Geheel in tegenstelling tot dit alles staat het Schriftwoord van Ps. 69:26 dat geciteerd wordt in Hand.1:20: Zijn woonplaats worde woest, en er is niemand die in dezelve wone. De dichter van Ps. 68 voelt zich overstelpt door verdriet; zijn tegenstanders slaan hem bijna te pletter. Hij kan niet anders dan bidden, of God Zijn toorn over hen uitstort en hun woonplaats verwoest, zodat er niemand meer in woont. Deze psalm ² wordt vaak geciteerd in het NT (Mattheüs en Johannes) als Messiaans, maar hier gaat het over Judas die na zijn verraad van zijn Meester zelfmoord pleegde. Petrus hoort in het Schriftwoord van Ps. 69 het oordeel over Judas, wiens hofstede (apostelambt) zou worden verwoest en door een ander zou worden ingenomen. Matthias werd als zodanig als 12^e apostel gekozen.

Hoe vreselijk om aan zo'n oordeel als Judas te zijn prijsgegeven. Het betekent een totaal desolate ondergang. Zelfmoord is een daad van een absoluut vereenzaamd mens.

3. Want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan dergene die de man heeft (Gal. 4:27). Welk een heilrijke belofte; we lezen ervan in Jes. 54:1. Daarin wordt uitgesproken, dat de eenzame (= Sara, de kinderloze) meer kinderen heeft dan die de man heeft (Hagar). Sara, de onvruchtbare, de kinderloze, eenzame wint het van Hagar Het beloftekind, door het Godswonder geboren uit Sara, wint het van Ismaël, het slavinnenkind, uit vlees geboren. Want er is geschreven: *Wees vrolijk, gij onvruchtbare die niet baart, breek uit en roep, gij die geen barensnood hebt, want de kinderen der eenzame zijn veel meer dan dergene die de man heeft (vs. 27).*

Daarin belooft de Heere aan Zijn volk Israël dat zwaar is getroffen door de oordelen, dat er een rijke belofte voor hen klaarligt. Zij zullen weer terugkeren in het beloofde land en een grote menigte van nakomelingen hebben die in dat land zullen wonen. Er zal een heerlijke heilstijd voor Sion aanbreken na de bange jaren van ballingschap in Babel waarin Jeruzalem een verlaten stad was geweest, verlaten van kinderen.

Maar dat heil heeft een nog breder strekking. Want in dat heil mogen in de volheid des tijds zowel Joden als heidenen delen. Paulus noemt het: Jeruzalem dat boven is; een Jeruzalem als van Ps. 87, waarin ook de heidenen door het geloof in Christus hun plaats hebben gekregen, de moeder der gelovigen. De eenzame die kinderrijk is.

Zo is het nog steeds. Wie als Sara eenzaam is, onvruchtbaar en aan zichzelf overgelaten is, mag zich het voorwerp weten van Gods belofte. Niets in zichzelf. Alles in Christus. Leven uit het wonder van het door Christus volbrachte werk.

² In Word Pictures (Bible Works) lezen we bij Hand. 1:20: His habitation (Gr. epaulis) = only here in the N.T., a country house, cottage, cabin.

4. En dan wordt er in het NT ook gesproken over de eenzaamheid van een weduwe. Zij mag zelfs het toonbeeld van eenzaamheid heten. Die nu waarlijk weduwe is, en alleen gelaten, die hoopt op God, en blijft in (bezig met) smekingen en gebeden, nacht en dag (1 Tim. 5:5). Het gaat hier over degenen die werkelijk helemaal alleen in het leven staan. Geen enkel familielid meer. Niemand bij wie zij haar leed kwijt kan. Wat moet zij doen? De ganse dag voor het raam zitten en de ene roman na de andere lezen? Totdat de muren van haar woonkamer haar aanvliegen. Eerst als wij zelf in zo'n toestand terecht zijn gekomen, ervaren we pas echt wat het is om je van God en alle mensen verlaten te weten.

Maar wat schrijft de apostel? *Die hoopt op God en blijft in smekingen en gebeden, nacht en dag (vs. 5b)*. Een mens is nooit uitgerangeerd. Geen mens leeft een dag te weinig of te veel. Hoop op God. Smeek, bid. Vooral als er slapeloosheid is. Nacht en dag, schrijft de apostel. De nacht voorop. In het Oude Oosten begint de volgende dag met de avond ervoor. Ook als zo'n nieuwe dag begint met een slapeloze nacht. Doe dan maar als de psalmist: 'Te middernacht sta ik op om God te loven'. 'Word ik wakker, zo ben ik nog bij u'.³

Denk eens aan de oude Anna (Luk. 2:36-38). Tot grote ouderdom gekomen. Slechts zeven jaar getrouwd geweest. Zij week niet uit de tempel met vasten en bidden, God dienende nacht en dag. In haar hart brandde de hoop. De hoop op God. En op de komende Messias. En toen zij het Kind Jezus in haar armen mocht hebben, beleed ze de Heere en sprak van Hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten. Niet uitgediend. Tot haar laatste ademtocht God lovend. Eenzaam, maar niet alleen. Een vrouw met een uitzicht.

5. Op een heel andere wijze komt het woord eenzaamheid voor in het woord dat Jezus spreekt, nadat Hij Jeruzalem het verwijt heeft gemaakt, dat men Zijn vriendelijke uitnodiging om bij Hem te komen schuilen, heeft afgewezen Hij voorspelt dan, dat de ondergang van Jeruzalem aanstaande is. Ziet, Uw huis wordt u woest gelaten (Matth.23:38; Luk.13:35). Stad en tempel zullen een woestijn worden. Onbewoonbaar verklaard. Een en al verlatenheid, door God en mensen. Ieder die op de puinhopen gaat zitten, voelt zich beangstigend eenzaam. Inderdaad, er is ook de verstikkende eenzaamheid van het uitgeleverd zijn aan het oordeel van God. Ieder die in waarheid God heeft leren vrezen, leert het om te bukken onder de slaande hand van God.

6. Veel aangrijpender evenwel is de toekomstige ondergang van de grote hoer, het verschrikkelijke Babel van de eindtijd. Zij zal woest en naakt gemaakt worden, haar vlees zal gegeten worden en zij zal met vuur verbrand worden (Openb.17:16). Babel staat voor alles wat zich verheft tegen de God van Israël en Zijn Messias. Het heeft geen toekomst. Het loopt uit op totale vernietiging. Het ziet er bepaald slecht uit voor ieder die in dit Babel woont en er zich thuis voelt. U ook?

III.A Eenzaamheid in een postmoderne tijd

Eenzaamheid is een verschijnsel uit alle tijden. Sinds ons aller vader Adam zich losrukte van zijn Schepper en Behouder en op zichzelf aangewezen wilde zijn, is ook in principe al zijn contact met een medemens verbroken. De mens is geworden wat Luther noemde: incurvatus in se – in/op zichzelf gericht. De vervreemding van God heeft betekend: een desolate toestand. De onlangs

³ M.Henri schrijft: 'Widowhood is a desolate estate; but *let the widows trust in me (Jer 49:11)*, and rejoice that they have a God to trust to.'

overleden drs. N.C.van Velzen schreef in *De Hervormde Vrouw*, maart 2013 (blad van Herv.Vrouwenbond): De Heere Jezus heeft gezegd dat in het laatste der dagen de liefde van velen zal verkillen (Matth.24:12) en Petrus schrijft dat het oordeel zal beginnen bij het huis Gods (1 Petr.4:17). Daar ligt de diepste oorzaak van de vereenzaming.

Eenzaamheid is echter ook iets dat de mens kan overkomen. Als contacten met mensen om ons heen verloren gaan. Door de dood van geliefden.

Er wordt tegenwoordig door heel veel mensen nog al geklaagd over eenzaamheid. Niet alleen door oude mensen, maar ook door jongeren en ook door kinderen.

Van oude mensen kunnen we dat begrijpen. Als een vrouw op hoge leeftijd haar man verliest en alleen komt te staan in 't leven, komt die bekende 'eenzame oude dag'. Geen arm meer die om haar heen geslagen wordt. Geen oor meer waarmee aandachtig naar haar geluisterd wordt. Alleen die foto's aan de wand die herinneringen oproepen aan wat was en nooit meer terugkeert. En.... een vluchtig bezoekje op zijn tijd van iemand, die een weduwe niet vergeten wil.

Eenzaamheid is een verschrikkelijk probleem. Een dag alleen zijn tussen vier muren — wie wil dat graag? Vergeten we hen vooral niet, die oud zijn geworden en zich door iedereen in de steek gelaten gevoelen. Het zou goed zijn, wanneer opvoeders thuis en op school kinderen van tijd tot tijd er eens op wijzen, dat ze hun oude en eenzame grootvader en -moeder tot grote steun kunnen zijn, door regelmatig bij hen op bezoek te gaan.

Niemand, die om me geeft

Maar in dit laatste onderdeel van het bijbelse kernwoord over eenzaamheid, wil ik de aandacht vragen voor het probleem van de eenzaamheid onder jongeren zelf. Hoe komt het toch, dat kinderen zich in onze tijd soms zo verschrikkelijk eenzaam voelen? Soms zelfs al een meisje van een jaar of tien. Ze denkt, dat niemand van haar houdt. Haar vader en moeder zijn altijd druk in de weer om hun zaak of bedrijf draaiende te houden en zijn in het weekend te moe om met haar over haar problemen te praten. En op school is er al evenmin iemand die naast haar staat en die echte aandacht voor haar heeft.

Floortje Bloem, een meisje dat aan de heroïne verslaafd was en haar jonge lichaam had laten schenden door jongens en mannen, ging dat slechte leven leiden, omdat ze bang was. Bang om alleen te zijn. In een boek, dat over haar mislukte leven gaat, zegt ze: 'Ik zou best willen knippen met dit slechte leven. Maar ik heb eigenlijk geen keus. Want als ik ermee stop, is er niemand meer, die om me geeft en naar me verlangt'. En Floortje Bloem was, toen ze dat zei, vijftien jaar oud.⁴

Eenzaamheid is een verschrikkelijk probleem. Vooral ook bij jonge mensen. Aan je lot overgelaten zijn. Niemand hebben, die om je geeft. Zijn er daarom tegenwoordig elke dag zo'n vijftien à twintig mensen, die in een ziekenhuis terecht komen vanwege een poging tot zelfmoord?

⁴ Het boek waarnaar ik verwijs is geschreven door Yvonne Keuls ('Het verrotte leven van Floortje Bloem').

Aan ons "ik" prijsgegeven

Ik vraag me wel eens af, waar dat gevoel van eenzaamheid onder de mensen vandaan komt. Ik denk aan die man, die ik onlangs sprak. Hij moest van God en de Bijbel niets hebben. En dat stak hij ook niet onder stoelen of banken. 'Hij hoefde', zei hij, 'niet gered te worden. Ik heb mezelf altijd kunnen redden'. En daarbij wees hij op zijn hoofd. 'Een mens moet zijn verstand goed gebruiken. En verder', zo beweerde hij, 'bestaat een mens voor wel 95 procent uit eigenbelang. Laat iedereen zo goed mogelijk voor zichzelf zorgen. Dan loopt het wel in 't leven'. Of hij het met zijn verstand en met eigenbelang ook zou redden in het uur van zijn dood, vroeg ik hem. 'Och mijnheer', zei hij, 'de afspraak voor mijn crematie is al gemaakt. Ik ben niet bang.'

Ik schrok, toen ik dat allemaal zo rauw en koud uit zijn mond hoorde komen. Ik dacht: zou hier misschien één van de diepste wortels liggen van de eenzaamheid van mensen vandaag? Wij redden onszelf met veel verstand en met eigenbelang. Wij hebben onszelf aan ons 'ik' prijsgegeven. We leven in een ik-tijdperk. Egoïstisch, individualistisch. Bij God de deur uitgelopen als een kwaad kind dat zegt: 'Ik zorg wel voor mijzelf; ik heb U niet nodig'. Ons verstand en ons eigenbelang zijn onze redmiddelen. Nu, dat alles leidt tot zelfvernietiging.

Want zonder God en zonder hoop in de wereld zijn betekent angstaanjagend teruggeworpen te zijn op onszelf, alleen erop gericht om onze stand op te houden. En daarom verschrikkelijk alleen en eenzaam. Niet meer in staat om lief te hebben, zichzelf op te offeren en te leven voor een Ander/ander. En dat gat van eenzaamheid laat zich niet stoppen door het kabaal van een discobar, ook niet door het avontuur van seksuele vrijbuitelij, waaraan vandaag heel veel mensen binnen en buiten het huwelijk ten prooi vallen.

Zo leven mensen in een postmoderne wereld. En in zo'n wereld groeien ook onze kinderen op. Vandaar dat gevoel, dat ellendige gevoel van eenzaamheid. Niemand te hebben, die om je geeft. Niemand, die naar je verlangt.

God Die zondaren zalig maakt

Ik ben me bewust slechts één antwoord gegeven te hebben op de vraag, waar dat gevoel van eenzaamheid onder jongeren vandaag vandaan kan komen. Belangrijker echter nog vind ik het, dat wij een antwoord hebben op de vraag, hoe eenzame mensen, ook eenzame jonge mensen werkelijk geholpen kunnen worden. En ik meen, dat we dat antwoord ook moeten proberen te geven aan jonge mensen rondom ons, ja juist aan hen.

En wat kan dat antwoord zijn? Ligt het niet opgesloten in de boodschap, die wij ook aan kinderen mogen brengen? Ligt het niet in een Naam? De Naam van de Zaligmaker Jezus Christus. In Hem is ons immers het grote wonder geopenbaard van een opzoekende zondaarsliefde, die ondoorgrondelijk rijk en diep is. Het is de liefde van de levende God die geeft om een mens, ook al is die mens er één, die meent zichzelf te kunnen redden met zijn verstand en ook al is dat een mens, die leeft van puur eigenbelang. Bij God de deur uitgelopen. Eigenzinnig, ikzuchtig. Eenzaam. Zonder God en zonder hoop in de wereld. En in dat liefhebben ging God zo ver, dat Hij Zijn eigen Kind (Hij had er maar Eén), in onze nood en dood plaatsvervangend in onze schuld en

eenzaamheid liet sterven aan het vloekhout van Golgotha. Hij heeft de grootste eenzaamheid doorstaan aan Zijn kruis, toen Hij zich van God en alle mensen verlaten wist: Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten! (Matth.27:46).. ‘Opdat wij tot God genomen en nimmermeer door Hem verlaten zouden worden. (Avondmaalsformulier).

De wondere macht van de liefde

Als die liefde van God in Christus Jezus wordt uitgestort in het hart van een mens, die zichzelf verkocht heeft aan zijn eigen ‘ik’, gebeuren er in de eenzaamheid van de gevangenis van zijn ‘ik’ de grootste wonderen. Dan gaat hij zich schamen over zijn zelfzuchtige bestaan. Dan hunkert alles in de diepte van zijn ziel naar God, naar herstel in Zijn gemeenschap, naar Zijn eeuwige armen, ‘die dieper reiken dan onze diepste diepten’ (Kohlbrugge). En dan mag er door het geloof in Jezus Christus ook sprake zijn van een verlossing uit de slaafse banden, waarmee hij zichzelf gebonden heeft aan zijn ik. Dan keert hij 180 graden om. Bekering noemt de Bijbel dat. God schept in hem door Zijn Geest het vermogen om lief te hebben, om te gaan leven voor een Ander/ander.

En naarmate hij dat doet, wordt zijn eenzaamheid opgeheven. Gekend, bemind, omhelsd te zijn door de levende God. Niet meer zich druk te moeten maken om zichzelf, om zijn eigen naam en faam, maar in plaats daarvan een gevend en gunnend leven. Leven voor een (A)nder.⁵ En als we door Gods genade zo mogen zijn, zullen we ook ervaren, dat we er niet alleen voor staan in dit leven. Er zullen mensen zijn, die om ons geven en met ons lief en leed willen delen. Zo wordt dan ook onze eenzaamheid ‘opgeheven’, op een hoger plan gebracht.

Het geheim dat onze eenzaamheid opheft

Is dat niet het geheim waarvan wij de getuigen mogen zijn in ons gezin en in de onderwijswereld? Een kind, dat eenzaam is, mag het van ons horen, dat er een levende God is, Die om dat kind geeft, Die Zijn sterke arm om zijn schouders legt en zegt: ‘Stort voor Mij uit je ganse hart’. Een kind, dat eenzaam is, mag het aan ons merken, dat er in de grote wereld, waarin zoveel mensen aan hun lot overgelaten worden, altijd nog een christelijke gemeente is, waarin mensen warme liefde en hartelijke aandacht hebben voor elkaar. Heel persoonlijk. Een gemeenschap, waarin men niet alleen met elkaar meeleeft, maar waarin men ook voor elkaar leeft. Echt, je hoeft geen duizend vrienden te zoeken om niet langer eenzaam te zijn. Een of twee vrienden maakt het leven al leefbaar.

En dan hoeft dat kind niet te vereenzamen in die grote harde wereld vol eigenbelang. Het hoeft ook niet in een ziekenhuis terecht te komen vanwege een poging tot zelfmoord. Het hoeft niet te vertwijfelen, als het later op een eenzame levensavond tussen de vier muren van een kamer in het bejaardentehuis terecht is gekomen.

Ds. J. J. Poort vertelt in een van zijn boeken van een man in een bejaardentehuis die in zijn gezonde jaren generaal in het leger was geweest. Toen de predikant naar zijn welstand vroeg, zei

⁵ Zijn hand leggen in Gods hand en anderen met een warme handdruk tegemoet treden.

hij: ‘Er is hier niemand die weet wie ik *ben geweest*’. Waarop de pastor antwoordde: ‘Maar weten de mensen hier dan wel, wie u *bent*?’

Er is een geheim van een liefde die de gevangenis van onze eenzaamheid openbreekt. Moge dit geheim in ons hart leve. Dat dit geheim ons moge bezielen om niet op te houden over die ene Naam Die onder de mensen gegeven is tot zaligheid.⁶

⁶ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius’ *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16^e Aufl. 1915. 2. Trommius’ *concordantie*, s.v. eenzaam/ -heid. 3. Robertson’s Word Pictures in Bible Works en Easten Bible Dictionary in Bible Works; 4. Woordenboek ISBE = Internat. Standard Bible Encyclopedie, s.v. desolate in E-sword (M.Henri en Keil-Deliz)